

AMMATTIKORKEAKOULUJEN LASKENNALLISEN RAHOITUKSEN MALLIN MUUTTAMINEN

Rahoitusmallit

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on meneillään työ yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmallien muuttamiseksi seuraavaa ministeriön ja korkeakoulujen välistä sopimuskautta, 2025-2028 varten. Vuosi 2025 tulee nopeasti ja vuonna 2023 korkeakouluissa tehdyt tulokset ovat vasta silloin ensikertaa mallien laskennassa mukana. Tästä johtuen on mallia uudistettaessa ollut vahva konsensus siitä, että mallimuutosten on nyt oltava maltillisia ja suuremmat muutokset on valmisteltava vasta sopimuskautta vuodesta 2029 eteenpäin varten.

Nyt ammattikorkeakoulujen rahoitusmallia ollaan muuttamassa monelta osin. Koulutuksen osalta merkittävin niistä on 3% osuuden antaminen uudelle, ensimmäistä tutkintoa suorittavien opiskelijoiden osuutta mittaavalle kriteerille. Tämä 3% osuus on tarkoitus ottaa jatkuvasta oppimisesta ja yhteisistä opinnoista, joilla on nyt ollut mallissa 9% osuus. Samalla on tarkoitus jättää jatkuvan oppimisen tuloksista pois ulkomaalaisten suorittamat opintopisteet. Tämän lisäksi ollaan oleellisesti pienentämässä sitä kerrointa, jolla toista samantasoista tutkintoa suorittaneiden tutkinnot huomioidaan.

Vaikutus Itä-Suomeen ja ammattikorkeakouluumme

Kaikki edellä karkeasti kuvatut muutokset ovat sinällään perusteltuja. Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun kohdalta ne kuitenkin ajoittuisivat samaan aikaan Savonlinnan OKL:n menetyksen vuoksi annettujen lisäaloituspaikkojen määräaikaisen rahoituksen päättymisen kanssa. Tämä johtaisi tilanteeseen, jossa Xamkin rahoitus laskisi vuodesta 2025 alkaen lähes kymmenen miljoona euroa eli yli 12% sen vuosittaisesta valtionrahoituksesta.

Ministeriö on tähän saakka pitänyt keskeisenä, että jo korkeakoulututkinnon suorittaneiden osaamisen päivittäminen tapahtuisi muutoinkin, kuin hakeutumalla uuteen tutkintoon. Jatkuva oppimista on myös muutoin vahvasti edistetty, mm. kansallisella strategialla. Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu on toteuttanut näitä kansallisia tavoitteita esimerkillisesti ja sen avoin ammattikorkeakoulu on noussut maan suurimmaksi ohittaen myös suurimmat avoimet yliopistot. Xamk on myös ainoa, jonka avoimen tarjonta on osoittautunut merkittävässä määrin kansainvälisesti halutuksi. Xamkin avoimen suorituksista noin 20% onkin ulkomaalaisten suorittamia.

Rahoitusmallin muutosten kohdistuessa nyt jatkuvaan oppimiseen sulkien ulkomaalaisten opiskeilijoiden suoritukset kokonaan laskennan ulkopuolelle, aiheutetaan tilanne, jossa yksi korkeakoulu joutuu kohtuuttomiin taloudellisiin vaikeuksiin muutoksen ollessa muiden korkeakoulujen kannalta lähes merkityksetön. Vain kaksi muuta ammattikorkeakoulua menettäisi mainitsemisen arvoisen osan rahoituksestaan, mutta niiden muutos olisi kuitenkin vain murto-osa Xamkiin kohdistuvasta muutoksesta. Xamk on muutoksessa ainoa selkeä häviöjä.

Edelläkuvattu on kohtuutonta ja myös erikoista, koska malleja valmisteltaessa on ohitettu muita muutoksia, koska ne kohtelisivat korkeakouluja eri tavoin.

Vaikka mallin muuttuessa sovellettaisiin aiempien muutosten tapaa sääntöä, jossa mallimuutoksesta johtuva rahoituksen muutos ei olisi kuin korkeintaan kolme prosenttia suuntaansa, ei tämä poista rahoituksen laskua, vaan ainoastaan hidastaa sitä tapahtumaan 2-3 vuoden aikana.

Etelä-Savon ja Kymenlaakson tilanne ja kehitys ei viimevuosina ole ollut vahvaa. Venäjän laittoman hyökkäyssodan vaikutukset ovat maassamme kohdistuneet vahvasti näihin maakuntiin. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu on näinäkin vaikeina aikoina kyennyt olemaan yksi maakunnan kehityksen vetureista. 58% Kymenlaaksoon ja 53% Etelä-Savoon sijoittuvista uusista korkeakoulutetuista on valmistunut Xamkista. Maakunnan väestön hakeutuessa opiskelemaan korkeakouluihin, on Xamk kolme kertaa suosituampi hakukohde kuin mikään muu korkeakeakoulu. Xamk vastaa myös yli puolesta molempien maakuntien TKI-panostuksesta.

Xamk on myös ollut nykyisellä rahoitusmallilla ylivoimaisesti parhaiten suoritava ammattikorkeakoulu tuottaen keskiarvoon verrattuna kokoonsa nähden 144% mallin mittaamia tuloksia. Onkin täysin kohtuutonta, että muutoksessa romahdutetaan sen ammattikorkeakoulun rahoitus, joka on kaikista parhaiten tuottanut valtiolle sen haluamia suoritteita.

Kannanottomme

Me Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun omistajat edellytämme, että muutosta kohtuullistetaan ja se toteutetaan tavalla, joka vaikuttaa tasaisemmin ammattikorkeakoulujen talouteen. Käytännössä tämä voidaan tehdä niin, että ulkomaalaisten opiskelijoiden vuoden 2023 loppuun saakka suorittamat opintopisteet jatkuvassa oppimisessa huomioidaan niin kauan, kuin korkeakoulut ovat kohtuudella voineet olettaa niiden olevan laskennassa mukana. Ne poistettaisiin laskennasta vasta vuonna 2028. Samoin edellytämme, että tutkintokoulutukseen liittyvä uusi ensimmäistä tutkintoaan suorittavien osuutta kuvaava kriteeri rahoitetaan ottamalla sen 3% osuus nykyisen mallin tutkinto-osuudesta, josta sen ollessa 56% osuudella nykyisen mallin suurin komponentti, voidaan tämä vähennys tehdä. Nämä muutokset kohtuullistaisivat tilanteen Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun kannalta heikentämättä oleellisesti minkään muun ammattikorkeakoulun tilannetta.